

Det anvendte maskineri bør rette sig efter torvens beskaffenhet og myrens størrelse. Er dette ikke tilfældet indtræder driftsforstyrrelser, som fordyrer varen. Maskinen faar ikke stoppes av en eller anden aarsak, transportvognene faar ikke spore ut og hindre arbeidets jevne gang m. m. Arbeideren kan ikke ellers med sikkerhet beregne sin dagløn, han blir mismodig og mistroisk og gaar sin vei. Selv om et førsteklasses maskineri er noget dyrere, betaler det sig derfor vel i længden.

Naar en sakyndig har utarbeidet arbeidsplan for myrens utnyttelse og førsteklasses maskineri er anskaffet, bør arbeidsplanen konsekvent befulgtes og alle eksperimenter undgaaes. Nybegyndere i torvdrift under- vurderer som oftest vanskelighetene og faar væbne sig med taalmodig- het. Man blir selv ikke øvet med én gang og arbeiderne heller ikke. Myren blir i almindelighet ikke tilstrækkelig tørlagt før det tredje aar efter avgrøftningen.

Man maa ha tilstrækkelig anlægs- og driftskapital og man maa gjøre regning paa, at anlægget muligens ikke gir nogen utbytte de første par aar. Som regel kan man ikke paaregne, at brændtorvens produktionspris kommer ned til det normale før efter et par aars forløp.

BRÆNDTORVDRIFT

PRAKTISKE RAAD FOR KOMMENDE SOMMER

AV INGENIØR ARNE RASMUSSEN

EN NY TORVÆSONG staar for døren, og la os gaa ut fra at der blir vanskeligheter at bekjæmpe iaar ogsaa. Er vi rustet til at møte mot- gang, og denne uteblir, er ingen skade skedd, men er man bare for- beredt paa sol og tørkeveir hele sommerhalvaaret, og der istedet kom- mer graaveir og regn, kan situationen bli braaket nok.

Maskintorv kuvet til tørkning.

For enhver torv- industriel bedrift gjælder det først og fremst at kome igang saa tidlig som mulig om vaa- ren. Jeg kan av egen erfaring ut- tale, at jeg aldrig har angret paa at ha begyndt brænd- torvtilvirkningen

med et par tommers tæle i myren. Vistnok blir der da mer ar- beide den første tid, men saa kan man til gjengjæld være sikker

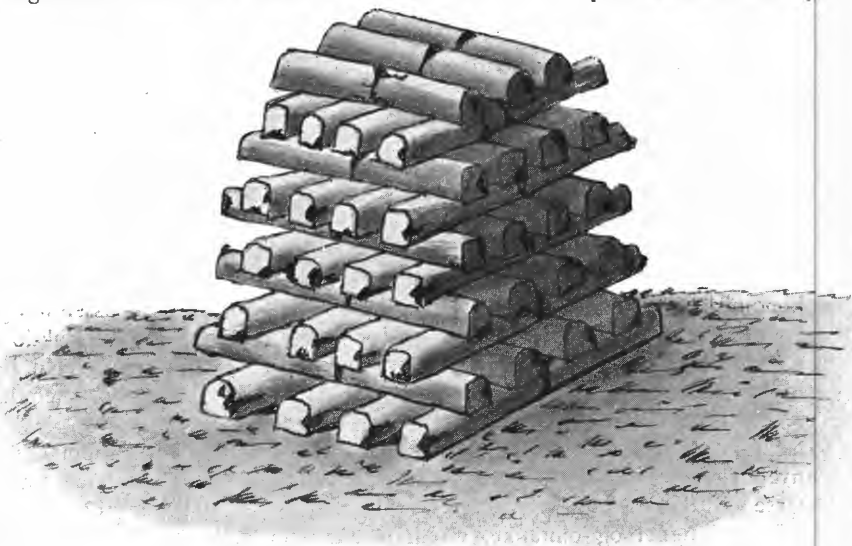
paa at selv under særdeles ugunstige tørkeforhold faa nogen tør torv. De par ganger det har hændt mig, at fabrikationen ikke har kunnet begynde før paa senvaaren, har det været meget vanskelig at faa hele tilvirkningen i hus om høsten. Dette under forudsætning av, at man forsøker at opnaa like stor produktion, naar man begynder sent, som naar man begynder tidlig og derfor fortsætter optagningen længere frem over eftersommeren.

For at komme igang saa snart som mulig om vaaren maa man selvfølgelig i god tid se efter at alt maskineri, transportmateriel og verktoei er i bedste orden. Og saa gjælder det at sikre sig dygtige og paalidelige arbeidsfolk.

Arbeiderspørsmålet er som regel værst for de nye fabrikkers vedkommende, men om alle forberedende arbeider er undavgjort og alt forresten klart, saa tilvirkningen kan komme i helt regelmæssig drift, med det samme man har arbeidslaget samlet er meget vundet.

Skal derimot først maskineriet »prøvekjøres« en dags tid, mulige feil rettes den næste dag, hvorunder arbeiderne dirigeres hit og dit, saa atter en dags prøvekjøring o. s. v. faar man i de fleste tilfælder se sit første arbeidslag misfornøiet, og snart spredt for alle vinde. Og inden et nyt lag er samlet, er atter nogen av de kostbare vaardage gaat.

Selv om alle forberedelser er truffet paa bedste maate, og optagningen gaar jevnt og upaaklagelig, er man allikevel for en stor del avhængig av veir og vind for tørkningen og risikerer at under meget regnfulde somre faa større eller mindre del av produktionen ødelagt

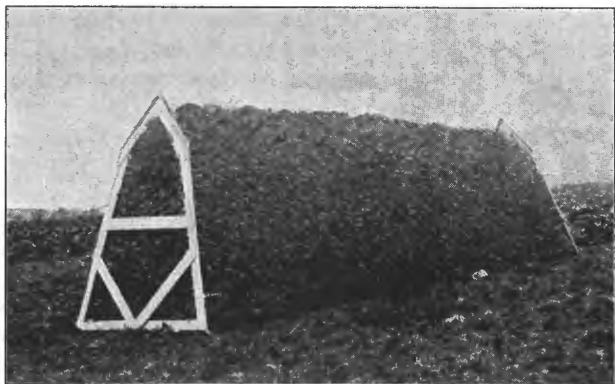

Maskintorv stabet til tørkning.

eller i det mindste overliggende til næste aar. Intet under derfor at saa meget arbeide er nedlagt paa at finde nogen metode, hvorved brændseltilvirkningen av torv blir uafhængig av lufttørken.

Endnu gaar nogen opfinder rundt med planer om at presse vandet av den raa torvmasse. Det er i det mindste ikke længe siden jeg blev anmodet om at anbefale en pressemaskin, hvis arbeidsevne — efter opfinderens utsagn — skulde være rent forbløffende. Dog er vel dette stadium nu snart passert.

Man synes heller ikke at ha stort at vente av de forskjellige bri-ketterings og forkullingsmetoder. Alle disse »gamle« opfindelser er nu

Maskintorv sat i stak.

stillet helt i skyggen av den saa meget omtalte vaatforkulling og av torvpulveret.

Vaatforkullingsmetoden opgives fremdeles av en viss hemmelighetsfuldhet, som dog nu snart bør fjernes, saafremt ikke ogsaa de sidste rester av publikums tiltro helt skal forsvinde.

Torvpulvermetoden derimot maa nu ansees som et særdeles stort fremskridt paa brændtorvindustriens omraade. At torvpulveret er et udmerket brændsel er bevist, likeledes at tilvirkningen kan bedrives med økonomisk fordel. Spørsmålet er bare at finde kvalitativt passende og tilstrækkelig store myrer med en saadan beliggenhet at masseproduktion kan iverksættes. Og just denne vanskelighet vil gjøre at man i Norge i de fleste tilfælder slet ikke behøver at ta nævnte forædlingsmetode med i betragtning, naar en brændtorvfabrik planlægges.

Om tidsmessige maskiner av første klasses fabrikat kommer til anvendelse, — helst ogsaa med maskinel uttransport av den raa torvmasse — og om det hele anlæg fra begyndelsen planlægges og drives med forsigtighet og omtanke, vil den gamle nu velkjendte maskintorvtilvirkning være mest lønsom.

Her vil mange indvende at heller ikke en saadan brændtorvfabrik

er nogen guldgrube, og adskillige eksempler paa fuldstændig feilslagne forhaabninger kan fremføres. Ganske visst. Men hvorledes er disse misserable fabrikker planlagt fra først av? Og hvem har forestaat anlæg og drift? Neppe nogen erfaren fagmand. Vedkommende har muligens interessert sig sterkt for torvindustri, og efter at ha ofret nogen timer til besøk ved ældre fabrikker, har man anset sig fuldt kompetent til at paa egen haand starte sin torvfabrik. At resultatet under saadanne forhold ikke kommer til at motsvare forventningene er rimelig nok.

Maskintorv lagret i hus.

Og saa faar man enten høre, at hele torvindustrien er humbug eller ogsaa er »denne primitive fremgangsmaate helt forældet« og nye summer bortkastes paa et eller andet forkullingseksperiment e. l. Man kan virkelig endnu av og til i dagspressen faa se notiser om denslags paatænkte bedrifter.

Som eksempel paa hvad ukyndighet kan avstedkomme, vil jeg faa lov til at nævne, at jeg engang ved et anlæg saa et visst akkordarbeide de første 3 dage betalt med kr. 20,00, siden i 4 dage med kr. 10,00 og derefter i 5 dage med kr. 5,00 og først efter disse 12 arbejdsdage kom prisen ned i kr. 3,00, og selv det var godt betalt. Jeg kunde nævne mange fler og like avskrækkende eksempler, men det skulde her bli for vidtløftig.

Undersøker man forholdet mer nøie viser det sig snart, at de fabrikker der gaar godt, er planlagt og drevet av fagfolk, mens de fabrikker der gaar med bare tap, er startet av helt ukyndige folk.

Holder vi fast ved de gamle prøvede fabrikationsmetoder og søker at efter de forskjellige lokale forhold forbedre disse, vil vi faa se, at

planmæssig og kyndig arbeide belønnes med god fremgang selv paa den mange ganger saa foragtede torvindustris omraade. Og jeg vover at paastaa, at med nogen aars erfaring kan man faa det allermeste av sin torv ganske bra i hus selv under meget regnfulde somre.

ANDELSBRÆNDTORVFORENINGER

DET første større andelsforetagende for tilberedning av brændtorv er nu dannet i Sverige under navn »*Skånska Andels-Bränntorvföreningen*« med hovedsæte i Malmø. Foreningens formaal er for medlemmenes regning at indkjøpe brukbare brændtorvmyrer og anlægge en eller flere brændtorvfabrikker samt for medlemmenes regning tilberede brændtorv og ifald produktionen overstiger medlemmenes behov ogsaa sælge brændtorv, likesom det eventuelt kan bli tale om at kombinere brændtorvdriften med torvstrøtilvirkning. Medlemmer av foreningen kan bli i Skåne bosatte forbrukere eller kjøpere av brændtorv. For hver andel betaler medlemmene en indsats av 20 kr. og erholder herfor aarlig pr. andel høist 1000 kg. brændtorv til en pris, som styret bestemmer. Foreningen stiftedes paa et talrikt besøkt møte i Malmø 24de januar d. a. og var da tegnet 8200 andeler, mens minimumstallet var sat til 5000. Det valgte styre fik i opdrag at kjøpe Sjöholmens myr ved Rönneholm med et areal av 450 tunnland eller 2250 maal for en pris av kr. 187500, d. v. s. over 83 kr. pr. maal. Det er meningen at producere 10000 ton brændtorv med Anrep-Svedalamaskiner, og brændtorven skal leveres medlemmene frit oplastet jernbanevogn ved myren for en pris av 10 kr. pr. ton. Foreningen har indsendt andragende om statslaan.

Lignende foreninger bør man ogsaa faa her i landet.

SALG AV BRÆNDTORV

AV ASSISTENT J. RASMUSSEN

UTDRAG AV HEDESELSKABETS TIDSSKRIFT

SOM REGEL sælges brændtorven fra fabrikkene »efter tal« nemlig pr. 1000 stkr. At salg av brændtorv »efter tal« ikke er saa absolut rationel, har sikkert adskillige brændtorvforbrukere erfaret. Imidlertid er brændtorv baade paa grund av sin beskaffenhet og den bearbeidning den gjøres til gjenstand for, en saa uensartet salgsvare, at det nærmest maa ansees for umulig at anwise en paa samme tid praktisk og for baade kjøper og sælger retfærdig ordning av salget. Som